

Ronde tafelgesprek 2

Gemeenten zonder pesticiden

Partnerschap van steden en gemeenten met het maatschappelijk middenveld voor een beheer van de ruimten zonder pesticiden

Deelnemers

Bénédicte Charlier - Natagora
 Greet Tijskens - Velt
 Marc Fischers – Nature et Progrès
 Bastien Domken – Adalia
 Koen Hertoge – Pan Italy
 Marc Wollast – Apis Bruoc Sella

Voorstelling van de sprekers met inbegrip van hun mening over de besprekingen die tijdens de ochtendsessies plaatsvonden: de video's van de individuele voorstellingen zijn beschikbaar op: <http://www.pan-europe.info/campaigns/towns/gifvrije-gemeenten>

Debat: Vragen-Antwoorden

Wat is de voornaamste struikelblok die mensen ervan weerhoudt te veranderen en kan wie niet vatbaar zijn voor verandering bereikt worden om zo, een grotere invloed uit te oefenen?

De mensen aantonen dat een tuin zonder pesticiden ook een mooie tuin is, vormt de grootste hinderpaal. Er heerst angst voor wat de buurman zal zeggen over het nieuwe beheer dat zal worden ingesteld. Het gaat om het opwaarderen van de handelingen en de goede praktijken die in een tuin zonder pesticiden worden verwezenlijkt. Het labelproject en het project inzake het ondertekenen van het handvest maakt het mogelijk aan de straatkant te laten zien wat er in de tuin gebeurt. Natagora organiseert bezoeken aan geormerkte tuinen te Brussel. Het zijn ambassadeurs die op afspraak bezoeken in hun tuin toelaten en hun ervaring delen.

Velt is het eens met wat net gezegd wordt en legt uit dat een ecologische tuin een wilde tuin kan zijn, maar dat dit niet verplicht is. Er is niet één manier om de tuin op ecologische wijze te beheren. Ecologie in een tuin is een manier van managen, het is geen tuin stijl (zoals renaissancetuin, Engelse tuin...)

Een sleutelmoment van hun campagne was de opendeurdag waarbij 170 heel uiteenlopende tuinen in Vlaanderen en Nederland konden worden bezocht.

Wanneer bloemrijke graslanden worden aangelegd, klagen de burgers dat ze aan het einde van de bloeitijd vuil zijn. Wordt dit beter door communicatie?

Apis Bruoc Sella legt uit dat, indien men met inheemse soorten werkt, deze vrij snel bloeien waarna ze verwelken en de mensen klagen. De oplossing vormt het werken met mengelingen van inheemse planten en tuinsoorten die de biodiversiteit ten goede komen (die ten minste nectar en stuifmeel afgeven) en die vanaf augustus en langer bloeien, tot oktober.

Men dient de gemeenten te begeleiden, in te lichten, borden te plaatsen, het personeel te sensibiliseren, want indien de arbeiders niet overtuigd zijn op het interne niveau, is het hek van de dam. Het is van wezenlijk belang een bevoegd ambtenaar te benoemen die de klachten kan beheren en er een antwoord op kan verschaffen. Zo niet dreigt het aantal klachten te stijgen en bij de burgemeester terecht te komen. Bovendien, dreigen de pogingen tot het veranderen voortijdig stopgezet te worden.

Bijna alles kan ingegroend worden. Ze proberen de gemeenten te begeleiden in het ontwikkelen van groenvoorzieningen. De gemeenten stellen een voorbeeldfunctie en hun rol is vitaal binnen de veranderingen van de praktijken.

PAN Italy licht hun acties in het Noord-Italiaanse dorp Malles toe. De noden van de landbouwers en de burgers zijn verschillend. Ze hebben een brochure voorbereid om uitleggen waarom het beter is geen pesticiden te gebruiken. De mensen hebben nood aan algemene informatie, want het is mogelijk dat ze niet over pesticiden hebben gehoord. Ze moeten eerst worden ingelicht over de redenen waarom pesticiden worden gebruikt enz. In het dorp communiceerden ze via verschillende media: kranten, persberichten, twitter, informatiesessies enz., om zo alle inwoners van het dorp te bereiken. De communicatiemiddelen en de inhoud dienen gevarieerd te zijn.

De eigen supporters van Velt, mensen die lid zijn van Velt maken een grote doelgroep uit van de communicatie van Velt. Ze zijn een gemakkelijk publiek, gezien ze geïnformeerd willen zijn. Daartoe organiseert Velt opleidingen en brengen ze publicaties voort. Anderzijds proberen ze ook om met andere mensen te communiceren, voornamelijk via sociale media zoals Facebook. Zo krijgen ze veel vragen die ze beantwoorden. Op die manier worden veel mensen bereikt, bovenop de milieuliefhebbers op wiens steun ze al kunnen rekenen. Bovendien berichten ze op dit moment over de Vlaamse wetgeving inzake pesticiden in samenwerking met het Vlaams Milieuagentschap. Zo worden alle particulieren bereikt. Maar dit is een heel ander paar mouwen.

Wat denkt Nature et Progrès van de ervaring van een dorp in Italië dat helemaal op bio overschakelt?

Er zijn op dit ogenblik 10% biolandbouwers in Wallonië, van wie velen uit de conventionele landbouw komen. Door de bank genomen komt deze verandering voort uit de invloed die de vrouw uitoefent in de landbouw en uit de invloed van de klant die rechtstreeks aankoopt in de boerderij.

Het is nu noodzakelijk wie de behandeling met chemische producten voortzetten, tegemoet te treden. Er wordt nog steeds geopteerd voor deze behandeling vanwege 2 voornaamste redenen:

- Het gebrek aan kennis : wie pesticiden gebruikt, kent alleen maar deze voor het beheer van hun omgeving. Ze weten niet dat er andere oplossingen dan chemische producten bestaan. De kennis ervan kan door demonstratieboerderijen van biolandbouwers worden verspreid. Deze demonstratieboerderijen voor de omschakeling naar andere producten laten de goede technieken zien die werden gevonden en voor dewelke ze deskundigen zijn geworden. Het is belangrijk particulieren in te lichten over het gevaarlijke karakter van de producten, want ze zijn er vaak van overtuigd dat deze niet gevaarlijk zijn. Ze werden immers getest en goedgekeurd.
- De trots : wie gebruik maakt van chemische producten, wil de natuur beheersen en controleren. Deze mensen moeten daar opgezocht worden waar ze zich bevinden en er moet hen aangetoond worden dat het mogelijk is de natuur op algemene wijze te beheersen, door op een ecologische manier de tuin te beheren. De expert in het gebruik van chemische producten zal vervangen worden door de expert in het ecologische beheer.

De deskundige die zich terdege bewust is van het ecologische beheer, wordt een geduchte kiezer. Hij interpelleert de overheid, zijn burens en wordt een voorstander van de biosector. Hij kan de gemeenten helpen de 0-fyto-norm te bereiken.

De landbouwers die sinds 4-5 jaar naar bioproducten zijn omgeschakeld, zijn het vurigst om de minister, hun burens, enz te interpellieren. Ze zijn welbespraakt en prikkelen de verantwoordelijken bij de gemeenten om de stap te zetten naar een gemeente zonder pesticiden.

Nature et Progrès gelooft er niet in dat bioproducten op democratische wijze in Wallonië kunnen worden opgelegd. Men kan uiteraard de politiek beïnvloeden door te stemmen, door brieven te schrijven, enz. De burger kan echter ook een rol spelen: indien een burger een landbouwer verzoekt op bioproducten over te schakelen, dient deze de landbouwer te steunen. Hij moet een klant worden die lokale producten aankoopt.

Komen de Ngo's in de ondernemingen tussenbeide en kunnen ze de bewustwording van de werknemers aanwakkeren?

Natagora bereikt ook de ondernemingen voor de inrichting van kantooromgevingen: plantkundigen hebben net opmetingen gedaan en dienen beheersplannen in en delen deze mee aan ondernemingen. Ze nemen deel aan het aanleggen van didactische paden in sommige ondernemingen. Elk geval is anders.

Apis Bruoc Sella komt tussenbeide in het kader van de milieucertificatie (voornamelijk ISO14001). De organisatie geven raad over wat bijvoorbeeld geplant mag worden. Sommige ondernemingen willen dat hun personeel ruimdenkender wordt en organiseren infosessies over bijvoorbeeld de verandering van het klimaat en over wat de werknemers persoonlijk mogen doen.

Wat was de voornaamste motivatie van het Italiaanse dorp om over te schakelen op 100% bio ?

Ten eerste wisten ze niet dat de burgemeester hen steunde, want ze dienden neutraal te blijven tot het referendum. Ze voelden de nood om over te schakelen op bio, gezien het landschap veranderde, met het planten van appelbomen. In de loop van de voorbereidende fase namen ze monsters van het gras op de speelpleinen en de analyse ervan toonde aan dat het gras 9 stoffen bevatte zoals glyfosaat. Deze stoffen werden teruggevonden daar waar kinderen spelen, terwijl het verboden is dat landbouwers hun velden betreden na deze met glyfosaat te hebben bespoten.

Na het referendum, lichtte de burgemeester de bevolking in, dat hij een dorp zonder pesticiden ondersteunt. Hij is tenslotte verantwoordelijk voor de gezondheid van de mensen in het dorp.

In welke mate is men ingelicht over de weerslag op lange termijn van pesticiden die men nog gebruikt en hoe kunnen wij hen informeren, terwijl terzelfdertijd de blootstelling van voorbijgangers eraan wordt beperkt?

Talrijke niet-gouvernementele organisaties krijgen vragen betreffende de ongewenste blootstelling van mensen aan pesticiden omdat ze naast een bespoten veld wonen of omdat hun buur ervan gebruik maakt. De Ngo's proberen de gemeenschap zo goed mogelijk te helpen zodat mensen minder het gevoel hebben er alleen voor te staan.

Adalia krijgt veel vragen over de impact van pesticiden op de gezondheid. Het zijn uiterst ingewikkelde vragen en ze zijn niet echt goed uitgerust om die te beantwoorden, want zijn geen artsen. Ze mogen de informatie betreffende de gepubliceerde studies doorsturen, maar dit is niet voldoende en de informatie is niet voor iedereen toegankelijk.

Indien wettelijk bespoten wordt, is er op legaal vlak niet veel wat gedaan kan worden, maar er dient een hartelijke dialoog tot stand te worden gebracht en getracht te worden de zaken geleidelijk aan te veranderen.

Greet (Velt) licht toe dat ze regelmatig vragen krijgen van mensen van wie de burens spuiten, wat een weerslag heeft op hun tuin. Ze vragen waar ze analyses kunnen laten doen. Het is cruciaal om met de burens te spreken, zelfs indien dit niet altijd lukt. Bij een bodemanalyse dient men te weten welke pesticide werkelijk werd gebruikt. Een analyse is duur. Op die manier zijn de problemen niet altijd noodzakelijkwijze van de baan, maar spreken over de werkelijkheid achter pesticiden en het verspreiden van studies kunnen helpen.

Pesticiden zijn vrij verkrijgbaar in de winkels en het is dus moeilijk om de informatie over te brengen, gezien er op de televisie en in de tijdschriften reclame gemaakt wordt voor deze producten. Dit is de grote uitdaging, want het is niet gemakkelijk over het gevaarlijke karakter van deze producten te berichten.

Meer informatie:

Natagora: www.natagora.be

Velt: www.velt.be

Nature & Progrès: www.natpro.be

Adalia: www.adalia.be

PAN Italy: www.pan-italia.it

Apis Bruoc Sella: www.apisbruocsella.be